

CEAUȘESCU A CONDAMNAT INVAZIA SOVIETICĂ DIN AFGANISTAN

Tancurile Armatei Roșii nu au putut să facă față războiului de gherilă lansat de mujahedinii afgani FOTO: REUTERS.

La 11 mai 1988, după încheierea acordului de la Geneva semnat de protagoniștii conflictului din Afganistan (Afganistanul, Pakistanul, Statele Unite ale Americii și URSS), M. S. Gorbaciov i s-a adresat printr-o scrisoare lui Nicolae Ceaușescu. Cu siguranță (cu mici modificări ori poate în format identic), același mesaj l-au primit și ceilalți lideri comuniști din componența Tratatului de la Varșovia.

Acordul a avut ca efecte vizibile și imediate retragerea trupelor sovie-

tice din Afganistan, acțiune încheiată la 15 februarie 1989. După cum rețese din mesajul lui Gorbaciov către partenerul său în Tratatul de la Varșovia, Nicolae Ceaușescu, „ajutorul economic, politic și moral” urma a fi acordat Republicii Afganistan în continuare. Despre aceasta - informa li derul sovietic - vor discuta la consfătuirea ordinară a Comitetului Politic Consultativ al Tratatului.

Mai scurt și sec e răspunsul comandat de Ceaușescu. Fără a-l felicita pe Gorbaciov pentru acordul semnat,

Ceaușescu îi amintește acestuia că partidul pe care-l conduce a apreciat drept „o greșeală însăși intrarea trupelor sovietice în Afganistan și s-a pronunțat ferm pentru retragerea lor”. Nici acordurile recent încheiate la Geneva nu sunt pe placul lui Ceaușescu. „Noi am fi salutați” - zice acesta - soluții reieșite din discuții și tratative bilaterale între URSS și Afganistan. Și în sfârșit, dur și tranșant, cu totul nepotrivit stilului discursiv al diplomației, „Partidul Comunist Român nu consideră că semnarea

acordurilor de la Geneva înseamnă un mare succes”.

Reproducem în cele ce urmează, în exclusivitate pentru cititorii noștri, cele două scrisori provenite din Arhiva Cămarilor CC al PCR, secția relații internaționale. Scrisori din care reiese cu relevanță tensiunile relației Gorbaciov - Ceaușescu, și fronda practică consecvent, din 1968 încoace, de liderul român în parteneriatul Tratatului de la Varșovia, fără estimarea contextului și consecințelor. Lavinia BETA

JURNALUL ZILEI

Ștefan Andrei a primit vizita unei delegații economice chineze. Se aniversau 56 de ani de la „eroicele lupte” de la Atelierele CFR Grivița din 1933. Naționala masculină de handbal a învins selecționata Kuweitului în cadrul campionatului mondial din Franța.

stadiul relațiilor economice româno-chineze și posibilitățile de dezvoltare. În aceeași zi a fost semnat și un protocol între Guvernul României și al Chinei privind schimbul de mărfuri și plățile pe anul 1989.

Nou acord comercial româno-chinez

La București se desfășura vizita lui Li Lanqing, primadjunct al ministrului Economiei și Comerțului Exterior al Chinei. Acesta a fost primit la Consiliul de Miniștri de Ștefan Andrei, cei doi demnitari dialogând despre

Victorie a României la handbal

Reprezentativa masculină de handbal a învins cu scorul de 25-16 selecționata similară a Kuweitului. Partida a avut loc în cadrul campionatului mondial ce se desfășura în Franța.

(Continuare în pag. a II-e)

Mujahedinii i-au trimis acasă pe soldații Armatei Roșii

În ziua de 15 februarie 1989, Moscova anunța oficial că ultimele contingente sovietice părăsiseră Afganistanul. După zece ani de ocupație, Armata Roșie se retrăsese fără glorie dintr-o aventură falimentară, lăsând în urmă o țară devastată și un bilanț tragic: peste un milion de morți și vreo șapte milioane de refugiați. După rețeta clasică a Războiului Rece, afganii fuseseră carnea de tun a unui conflict prin interpuși, pionii în marea confruntare geostrategică dintre SUA și URSS. Un conflict ce a destabilizat grav întreaga regiune și ale cărui consecințe explozive continuă să se manifeste și azi.

Pentru URSS, costurile războiului din Afganistan s-au dovedit greu de suportat. Într-un deceniu de ocupație, circa 620.000 de militari sovietici au luptat pe acest front îndepărtat din Asia Centrală. Dintre aceștia, peste 15.000 nu s-au mai întors niciodată acasă, fiind uciși sau dați dispăruți. Numărul răniților a depășit 53.000.

Mai primejioase decât orice înamic, clima nesănuțoasă și absența unor condiții elementare de igienă au făcut ravagii printre ocupații. Au fost înregistrate peste 415.000 de îmbolnăviri, cele mai frecvente fiind cazurile de hepatită infecțioasă și de febră tifoidă.

Nici pagubele materiale nu erau de neglijat pentru responsabilii de la Moscova. Între decembrie 1979 și februarie 1989, Armata Roșie a pierdut în Afganistan 118 avioane, 333 de elicoptere, 147 de tancuri, dar și 11.369 de camioane și de cisterne.

În aceeași perioadă de timp, peste un milion de afgani au fost uciși. Numărul răniților, majoritatea civili, depășea 4 milioane. Regiuni întregi fuseseră, practic, depopulate. Orașul Kandahar, al doilea ca mărime al țării, avea la începutul războiului 200.000 de locuitori. Numai 25.000 supraviețuiseră la sfârșitul anului 1987. Apoi mai era și problema refugiaților. Circa șapte milioane de afgani își părăsiseră agonisala de-o viață, încercând să se salveze din calea primejdiilor.

(Continuare în pag. a IV-e)

Desființarea și reînființarea trupei Thalia

Membrii trupei Thalia, înființată la Timișoara de câțiva actori amatori, pe scena Casei Studenților din orașul de pe Bega FOTO: Arhiva personală Laszlo Matray

JURNALE PERSONALE

16 FEBRUARIE

Fac fiecare drum la spital cu teamă de ce voi găsi. Prin osteoporoză procesul de degradare continuă. Dureri mari, o imobilitate aproape totală, mersul la toaletă extrem de greu și numai ajutat. O sperie - și pe drept cuvânt - cantitatea mare de calmante. Mămile foarte slăbite, pielea transpirată, vinele reduse la niște fire subțiri de ață. Când face o mișcare greșită și durerea crește brusc, mâinile și fața i se învințesc de durere.

Ștefan Fay, *Caietele unui fu risipitor. Fragmente de jurnal, București, Humanitas, 1994, p. 280*

Ceață deasă, care-mi dă probleme cardiace din nou. Închis în casă, în fața geamului, peste care peisajul nezugrăvit de Vergulescu îmi dă aceeași melancolie, pun puțin ordine în însemnările mele dezordonate (le scriu pe colțuri de hârtie, neglijent, apoi le adun și le transcriu aici, când am răgaz). Recitind iardăș Argehi, cu regretul că nu m-am decis ca altă dată să mă înham la un eseu amplu. Ieri, la BCU, am reușit să-l conving pe director să-mi xerozeze vreo 22 de texte din „tabletele” ca și necunoscut (1946-1947) care i-au iritat atât pe guvernanți până când s-au decis să-l execute (iarma lui 1948). Complicitatea oribilă a lui M.R. Paraschivescu, pe care Vlasiu, în recitarea jurnalului îl deplânge ca pe un bolnav secret. Epilepsia lui și celelalte (sexuale) ar explica și comportamentul „moral insanity” din acei ani? Nu s-a cînt niciodată, am asistat chiar la faimoasa scenă când, la Conferința scriitorilor, Argehi fusese proclamat (în ovatiile unanime ale sălii) președinte de onoare al Uniunii, M.R.P. a votat împotriva. Singur și urcând la tribună, încercând a se justifica: el rămâne, spuse, ceea ce a fost, un „fracturor”! Cel puțin așa, în nebunia lui, a rămas consecvent, în vreme ce foștii adversari s-au prefăcut imediat în admiratorii „Maestrului”. Legendele au început să circule, întreținute și de Beniuc, care avea tot interesul să apară nu ca un complice (sau un ajutor de călău), ci drept unul care, în taină, îl ajută pe Argehi!

(Continuare în pag. a II-e)

O mână de studenți maghiari de la facultățile din Timișoara își făcuseră de prin 1968 încoace un fel de obicei de a se întâlni, cu diferite ocazii, la Casa Studenților din Timișoara pentru diverse spectacole. Din cauza verșurilor unui poet clujean interbelic nepublicat care au fost recitate de membrii Thaliei, grupul a fost desființat în decembrie 1988. Apoi, tot de sus, așa cum a venit desființarea, a venit și reînființarea în februarie 1989.

Grupul de teatru Thalia a beneficiat de sprijinul preotului reformist Laszlo Tokes, care ajunsesse la Biserica Reformată din Timișoara prin anul 1987. Tokes invita grupul Thalia cu diferite ocazii să susțină recitaluri din poezia clujean interbelic Dsida Jenó chiar în incinta Bisericii Reformate, unde se adunau zeci de spectatori. Despre poet nu se poate spune că era unul aflat pe lista „interzișilor” din perioada comunistă, dar versurile sale nu erau publicate.

Cum a început tot balamucul

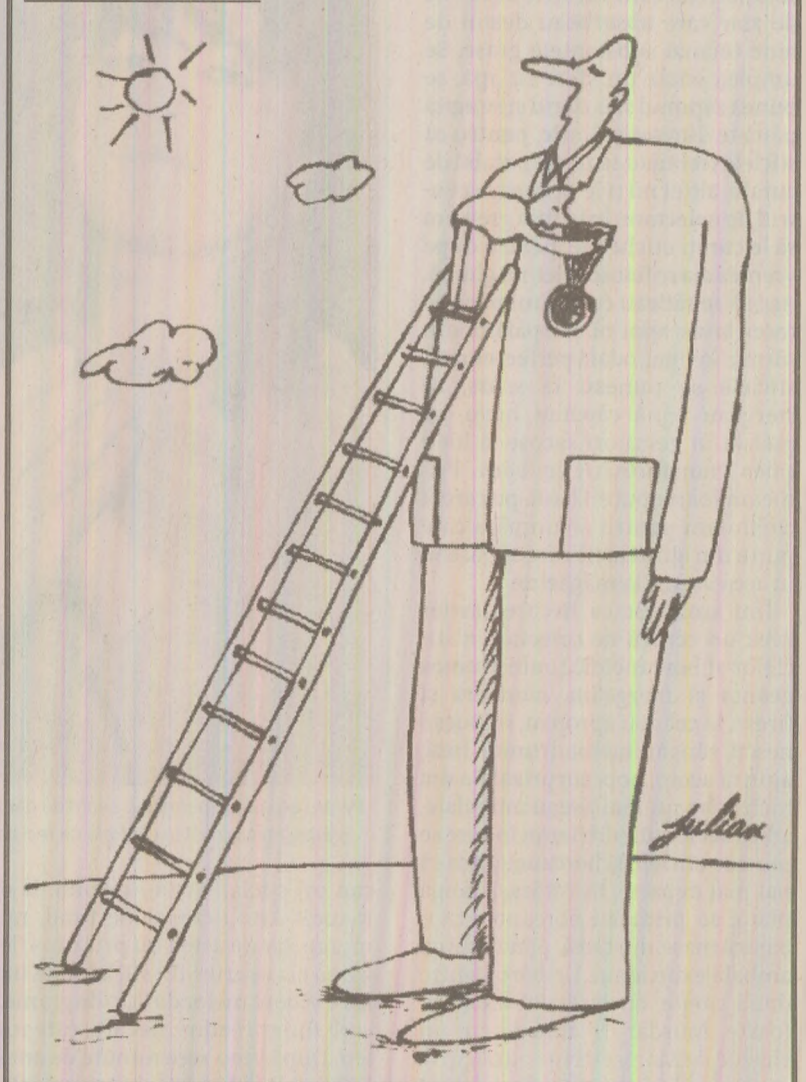
„Problemele au început cam din octombrie 1988 și au tot continuat cam până prin mai-junie 1989. În 31 octombrie 1988, de Ziua Reformății, am fost invitați, cu trupa Thalia, să susținem un recital de poezie din

Dsida Jenó. La vremea aceea, acest poet era destul de incomod comunistilor. Nu era publicat, nu era inclus în programa școlară, pentru că poeziile lui erau cum să vă spun... Vă traduc numai un vers, așa, cât de cât, ca să vă dați seama «Orișicând ești înconjurat de jandarmi cu baioneta, trebuie să-ți repeți că nu poți sluji deodată lui Hristos și Pălată». Acesta era chiar versul cu care se termina recitalul nostru. Or, acest gen de versuri nu era îndrăgit în perioada comunistă, iar spectacolul de recital din poezia lui nu era privit cu ochi buni, la fel cum erau și cei care recitau din versurile sale”, povestește Arpad Gazda, fost membru al trupei de teatru Thalia.

În urma recitalului din octombrie din Biserica Reformată a început balamucul, prin răuri de muștrări și atenționări venite prin diverse căi. „Prima dată am fost atenționați de conducătorul grupului, actorul Laszlo Matray, care ne-a spus că nu este bine să mai ținem al doilea spectacol din 4 decembrie și să nu mai repetăm pentru că nu este bine pentru Thalia. Ne-am întâlnit în camera de cămin a unui coleg de-al nostru din trupă, Zolt Szilagyi, unde am supus la vot ce să facem în continuare.

(Continuare în pag. a III-e)

CARICATURA ZILEI

(Continuare în pag. a II-e)

Dragă tovarășe Nicolae Ceaușescu,

În situația creată de-a lungul anilor în jurul Afganistanului și care a frânat reglementarea aspectelor externe ale problemei afgane, a survenit în sfârșit breșa mult așteptată. Ca rezultat al luptei politice și diplomatice perseverente a fost obținut un mare succes - au fost semnate acordurile de la Geneva. A început o etapă calitativ nouă în întreaga problemă afgană. La această operă importantă și-au adus contribuția toate țările socialiste, care, prin sprijinul lor activ, și-au adus raportul la reglementarea politică, la realizarea a ceea ce avem azi.

Esența acordurilor de la Geneva o constituie, fără îndoială, prevederile referitoare la neamsec și renunțarea la intervenție, întărite prin angajamente concrete. A fost creată o bază juridico-internațională pentru încetarea amestecului în treburile Afganistanului de pe teritoriul Pakistanului, deși va fi necesară, bineînțeles, o luptă serioasă și perseverentă pentru respectarea strictă de partea opusă a obligațiilor sale pe care și le-a asumat la Geneva.

Firește, semnarea acordurilor de

la Geneva, cu toată însemnătatea lor, nu rezolvă încă problema afgană în ansamblu. În prezent, pe primul plan în Afganistan se pune soluționarea sarcinilor interne. În țară continuă lupta armată, „cei șapte la Peshavar” resping înțelegerile de la Geneva și participarea în guvernul de coaliție, intenționează să-și intensifice acțiunile împotriva regimului actual. În afara obligațiilor privind reglementarea, pe poziții ostile Afganistanului rămâne și Iranul. Te poți aștepta la orice din partea Pakistanului și a SUA.

Conducerea afgană în frunte cu Najibulha, președintele Republicii, secretar general al CC al PPDA, pașind pe calea reconcilierii naționale, a manifestat în felul acesta clarviziune politică, îndrăzneală și curaj. Realizarea acestui curs nu se înfăptuiește însă, deocamdată, nici pe departe în ritmul dorit. Judecând după toate aspectele, situația din Afganistan nu va fi simplă. Alături de rezistența militară a opoziției, aceasta este complicată de dificultăți economice serioase.

(Continuare în pag. a IV-e)

Dragă tovarășe Mihail Gorbaciov,

În legătură cu scrisoarea dumneavoastră referitoare la soluționarea problemei afgane, doresc să vă prezint considerentele Partidului Comunist Român.

Partidul Comunist Român a considerat de la început ca fiind o greșeală însăși intrarea trupelor sovietice în Afganistan și s-a pronunțat ferm pentru retragerea lor din această țară. Totodată, ne-am pronunțat împotriva oricăruia amestec al altor forțe în treburile interne ale Afganistanului, pentru respectarea independenței și suveranității acestei țări. Această poziție a României, a Partidului Comunist Român este bine cunoscută. De aceea, România a susținut trecerea la retragerea trupelor sovietice din Afganistan.

În același timp, doresc să menționez că acordurile de la Geneva pun o serie de probleme deosebit de grele pentru Afganistan, care nu au existat în trecut. Aceste acorduri nu garantează păstrarea regimului democratic din Afganistan și eliminarea amestecului străin în treburile sale interne. Noi am fi salutați o soluție rezultată din discuții și tratative dintre Uniunea Sovietică

și Afganistan care să ducă la întărirea pozițiilor forțelor progresiste din această țară și ar fi dat o garanție mai bună pentru dezvoltarea democratică independentă și nu ar fi permis continuarea amestecului străin în treburile interne ale Afganistanului. Asocierea altor state și în primul rând a Statelor Unite ale Americii la acest acord a întărit de fapt poziția forțelor potrivnice guvernului afgan. Prin acordul de garanție și declarația separată a SUA, acestea au căpătat dreptul să sprijine, direct sau indirect, militar și material, forțele contrarevoluționare, ceea ce înseamnă o legalizare sau o oficializare a amestecului SUA în treburile interne din Afganistan. Ca urmare, forțele politice progresiste din Afganistan trebuie să facă față nu numai acțiunilor forțelor contrarevoluționare interne, ci și amestecului în treburile interne și susținerii cu armament și mijloace materiale și financiare a acestor forțe de Statele Unite ale Americii și alte țări din zonă.

(Continuare în pag. a IV-e)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

STUDENTUL RECICLA DE FOAME

În 1989, Anca Apostoaie (39 de ani) era studentă la Facultatea de Mecanică a Politehnicii din Iași. „Vindeam sticle goale să înmulțim banii pentru mâncare, dar și pentru chelutieli... neprevăzute, chefuri, dat mare în fața colegilor, aiureli etc. Așa că cei trei «R» - recuperare, recondiționare, refolosire - funcționau de la sine, de foame, la studenți. Că nu era de mâncare în 1989 știe toată lumea, dar pentru cei aflați departe de casa părintească, unde se mai încroapea un borș sau o tocaniță, era și mai greu.

În căminele studențești, foamea era stăpână. Iar banii, fiind foarte puțini, cu greu puteau acoperi lipșurile. Mulți își vindeau cartela și renunțau să mai mănânce la cantină. Apoi, se orientau. Cei cu bani

luau pe sub mână, de la studenții străini, cartele la cantină, însă aceștia erau destul de puțini. Ceilalți, cei mulți, luau de pe la alimentară ce se putea, că de găsit nu găseau mai nimic. Despre restaurant nici nu putea fi vorba, pentru că era scump și, în plus, orarul aglomerat nu-ți permitea să aștești chelnerul, care era, și el, foarte aglomerat. În aceste condiții, îți rămânea doar să te descurci. Îmi amintesc și acum cu câtă poftă priveam în vitrina unei alimentare situate în centrul Iașiului (pentru că doar acolo se găseau, și nu tot timpul) sarmale la borcan. Un astfel de borcan costa 28 de lei, cam cât șapte pâini, și conținea patru sarmale, fiecare cât jumătate de palmă. Erau umplute doar cu orez și învelite în varză murată. De fapt, erau acre

și sărate, dar aduceau cu mâncarea de acasă. Măcar ca idee. Însă erau scumpe, așa că trebuia să fac rost de bani. Și, ca oricine student, aveam o singură soluție la îndemână: să vând sticle și borcane. Era, cumva, în concordanță cu politica vremurilor: reciclarea sticlelor și borcanelor.

După ce le adunam și le stocam sub pat, într-un lighean, pentru zile negre, trebuiau spălate perfect. Dar era imposibil, de exemplu, să speli o sticlă de ulei cu apă rece. Așa că trebuiau improvizate soluții. Foloseam bucățele de săpun de casă, pentru că din magazine dispăruseră Perlanul și Dero, sau, când nu aveam nici din acesta, celebra pastă de dinți Cristal cu gust de banane.

(Continuare în pag. a II-e)

CALENDAR

16 februarie (joi)
Soarele a răsărit la 7:14, a apus la 17:46
Luna a răsărit la 7:14, a apus la 5:03
Sărbătoare creștină:
Sfântul Sfinții Mucenici Pamfil, Sfinții Mucenici Valent, Pavel și Seleuc, Cuviosul Flavian

S-a întâmplat la 16 februarie 1989

• În partea de nord a RFG și în regiunea Mării Nordului au avut loc furtuni puternice, caes-au asemănat cu uraganele. Pagube materiale semnificative-au produs în Insula Sylt. La Hamburg, apele Elbei s-au umflat, depășind cu circa 2 m nivelul mediu pentru acea perioadă. În Alpii Bavariei, zăpada a atins pe alocuri o grosime de până la 60 cm

• La conferința pentru dezarmarea de la Geneva, România s-a pronunțat în favoarea lichidării totale a armelor nucleare și chimice, precum și punerea lor în afara legii
• Guvernul României și Guvernul RP Chineze au semnat protocolul între privind schimbul de mărfuri și plățile pe anul 1989
• Comentatorul sportiv de la ziarul Cehoslovonești Sport l-a desemnat pe Gheorghe Hagi să facă parte din echipa mondială de fotbal a anului 1988. Numele lui Hagi a fost alăturat altor nume mari ale fotbalului internațional, precum Diego Maradona, Ruud Gullit, Van Basten, Romario, Ronald Koeman
• La Paris a avut loc o intervenție între președintele Franței, Francois Mitterrand, și președintele Consiliului de Miniștri polonez, Mieczyslaw Rakowski. Rakowski s-a întâlnit cu primulier francez Michel Rocard.
Romona VINTILĂ

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

LA DEBUTUL SEZONULUI AGRICOL, TRACTORISTII AȘTEPTAU PIESE DE SCHIMB

Odată cu apropierea însămănțărilor de primăvară, mașinile agricole trebuia să fie în stare impecabilă FOTO: AGERPRES

Noul sezon agricol, judecând după vreme – și termenul calendaristic la care ne aflăm –, bate cu toată puterea la ușile noastre. Un motiv în plus, cu alte cuvinte, de a întreba mecanizatorii ogoarelor în ce măsură sunt pregătiți pentru a pune noi baze viitoarelor mari recolte. În acest sens, ne-am adresat inginerului Vasile Abridan, directorul Stațiunii pentru Mecanizarea Agriculturii Berbeci, care ne-a declarat: „Reparațiile în unitatea noastră se desfășoară conform graficelor stabilite; altfel spus, avem rezultate aproape bune”.

Într-adevăr, verificând la fața locului stadiul lucrărilor – pe baza programului întocmit de stațiune –, reparațiile se executau în ritmul prevăzut la majoritatea categoriilor de utilaje, iar la unele dintre repere se înregistrau chiar depășiri: este vorba, în primul rând, despre tractoarele reparate într-un număr mai mare, respectiv 96 față de 87 planificate până la data de 16 ianuarie (majoritatea cu defecțiuni minore), precum și despre grapele cu discuri, capitol la care graficul a fost depășit cu zece utilaje, comparativ cu cifra

înscrisă în grafic la data amintită.

– Așadar, toate bune și la locul lor, până la 20 februarie veți fi, la nivelul stațiunii, gata de start cu toate utilajele pe care le aveți în dotare, nu?

– Așa ar trebui, dar nu depinde numai de noi...

– Dar de cine?, îl întrebăm pe interlocutorul nostru, care nu prea pare încântat de remarcă noastră.

– După alte întrebări, aflăm amănunte îngrijorătoare cu privire la mersul reparațiilor, deoarece... s-au cam terminat piesele de schimb!? De aici și nesiguranta că celelalte tractoare, în număr de 85, vor putea fi reparate la vreme, deși în atelierul stațiunii lucrează mecanici cu experiență și bine calificați, între care îi amintim pe maistrul Vasile Nazarie, muncitorii Dumitru Armeanu, Spiridon Seavastre, Victor Groza, Ion Rotaru și alții, despre care, cu această ocazie, am aflat că își fac datoria cu multă conștiințiozitate profesională, acționând eficient și pentru recondiționarea pieselor de schimb.

– Și ce piese vă lipsesc în prezent?

– Multe, ne răspunde directorul

unității. În primul rând, avem nevoie, imediat, de cizme, set motor și pinioane de transmisie pentru tractorul multifuncțional DT-1010, iar pentru tractoarele universale, de cutii de viteză și diferențiale.

– Atât?

– Nu, ar mai fi nevoie și de unele materiale necesare în activitatea de atelier, în special de electrozi pentru sudură și carbid, fără de care nu putem avansa lucrările de remediere la o serie de utilaje tractate.

Prin urmare, deși spunem că vremea muncii în câmp bate la ușă, mecanizatorii, independent de voința lor, au temeri, în condițiile unei aprovizionări precare, că nu vor putea termina la timp toate reparațiile planificate, deși până acum au obținut rezultate bune în această direcție. Ce-i de făcut? Baza de Aprovizionare nr. 17 Galați, Trustul SMA trebuie să intervină de urgență la centrală sau la ministerul de resort pentru a obține piesele de schimb reclamate!

C. PĂUNESCU
Viața nouă, jud. Galați,
nr. 13118 din 1989

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Studentul recicla de foame

(Urmare din pag. 1)

Însă cum aceasta era absolut inutilă, pentru că nu făcea nici un dram de spumă, am găsit altă soluție: foloseam bucățele de hârtie de ziar care absorbau destul de bine tocmai substanțele grase. Se umplea sticla un sfert cu apă, se puneau săpunul sau ziarul și se agita până te dureau mâinile, pentru că sticlele trebuiau să fie impecabil de curate, altfel nu îți le primea la centru de colectare. Însă mai greu era să le cureți etichetele, pentru că pe vremea aia se folosea clei, nu gumă. Așa că se radeau cu cuțitul până se tocea lama, apoi cu un spălător din sărmă. În final, odată perfect curate, sticlele se puneau la scurs, se ștergeau până căpătau luciu, se așezau în genți ori sacoșe și luau calea transformării în bani. Primeam foarte puțini bani, pe care îi cheltuiam pentru a cumpăra câte puțin din alimentele care se găseau în acea vreme la magazine.

Îmi amintesc că fiecare cartier avea un centru de colectare a sticlelor și borcanelor. Luam frumos geanta și mergeam, cum era și firesc, la cel mai apropiat, în Bucsinescu, zăngănind tot drumul. Însă, ajunsă acolo, hop, surpriză! Ba era închis, ba nu mai aveau ambalaje, adică acele cutii din lemn în care se puneau sticlele și borcanele. Așa că hai mai departe. În Tătărași, lângă piață, se primeau borcane. Era o baracă mare, din tablă, plină ochi cu ambalaje din lemn. Un bărbat între două vârste, cu un halat albastru foarte murdar și umeri, cu un chiștoc de Mărășești în colțul gurii, analiza, ca la microscop, fiecare bor-

Pentru a-și putea permite o seară de dans, studentii spălau sticle și borcane, pe care le predau contra cost la centrele de reciclare FOTO: Arhiva personală Anca Apostoaie

can ori sticlă. «Asta-i ciobită, ia-o înapoi! Asta-i crăpat pe fund, nu merge. Iar de astea nu primim», le găsea el cusururi fix sticlelor de un litru și borcanelor de 800 de grame, care mi-ar fi adus, fiecare, câte un leu. După vreo zecine de minute de analiză, le lua și le trântea într-un colț,

apoi număra, plictisit, fostele borcane mici cu dulceața mamei și fostele sticle de ulei atât de greu spălate! La final îmi dădea cam 35 de lei, bani pentru care muncisem spălând și răzând etichete timp de trei ore peste 70 de sticle și borcane.» (a consemnat Cristinel C. POPA)

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Golurile au fost marcate de: Ion Mocanu (9), Constantin Petre (4), Robert Licu (3), Dumitru Berbec (3), Marian Dumitru (2), Cristian Zaharia (2), Vasile Stângă și Maricel Voinea.

Comemorarea grevei de la Grivița din 1933

Cu ocazia împlinirii a 56 de ani de la greva de la Atelierele CFR Grivița din București, din 16 februarie 1933, la plăcile comemorative din fața Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor și la uzinele „Grivița Roșie” din Capitală au fost depuse coroane de flori, din partea Uniunii Sindicatelor de ramură, Regionalei CFR București, Centralei Antrepriză Generală de Construcții Căi Ferate. Ceremonia s-a ținut în prezența autorităților locale de partid și de stat. Au mai participat muncitorii din domeniul transporturilor și telecomunicațiilor, precum și un grup de pionieri.

Ce înseamnă a fi țaran?

În cadrul seriei de reportaje sub egida „Destinul nou al satului românesc”, Știința a publicat un material

realizat în satul teleormănean Drăgănești-Vlașca. Printre intervievați s-a numărat și președintele CAP-ului din localitate, Radu Răciu. Erou al Muncii Socialiste. La întrebarea „Ce înseamnă a fi astăzi țaran? Este plugăria – cum i se spunea – o meserie sau a fi plugar înseamnă să pliceți câte puțin din toate”, CAP-istul Răciu a răspuns: „Discuția e lungă, argumentele sunt de tot soiul – unii spun că plugăria este meserie distinctă, alții susțin contrariul, că nu există meseria de țaran (aceștia n-au pus mâna pe sapă niciodată), există meseria de mecanizator, de veterinar sau zootehnist, de tehnician într-un domeniu sau altul al agriculturii, dar, cred ei, în afara acestora nu există meseria de plugar”.

Protecția consumatorului

N. Andrei din București era revoltat din cauza deselor hibe de igienă ale produselor lactate care se vindeau în cartierul său. Tocmai de aceea a trimis o scrisoare Științei, în speranța unei remedieri a situației: „În interiorul unui plic trimis la redacția de cititorul nostru N. Andrei din Str. Spătarului din București, se află, alături de o mică scrisoare, și un mic pachetel. Reacția firească a fost să deschidem întâi

pachetelul. Aici se afla... un ciob de sticlă, e drept, nu prea mare, cam de 1,5 cm pe 0,6 cm și gros de 2 mm. Citim de îndată și scrisoarea pentru a ne lămurii despre ce este vorba. Este pentru a treia oară – se arată în scrisoare – când, în răstimp de circa o lună, găsim bucăți de sticlă spartă în borcane de iaurt. Mai este necesar să spun ce se putea întâmpla dacă intrau în gura unui copil? Cum poate fi calificată atitudinea acelor lucrători de la Întreprinderea de industrializare a laptelui care, prin neglijență și comoditate, pot prejudicia sănătatea unor oameni? Aștept răspuns. Precizez că iaurtul l-am cumpărat de la «Alimentara» din Bulevardul Republicii, colț cu Moșilor” (Știința, 16 februarie 1989).

„Daciada” pionierilor

Pentru unii tineri din județul Timiș, anotimpul răcoros aducea și satisfacții, nu numai frigul din casă și de la școală. Cei mai îndrăzneți se întreceau în sporturi de zăpadă, după cum relatea ziarul Drapelul roșu: „Una dintre competițiile de mare atracție pentru pionieri și școlari o constituie întrecerea din cadrul «Daciadei», la sporturile de iarnă. Organizată la Gârșina și Semenic de Inspectoratul Școlar

Județean și Organizația Județeană a Pionierilor, competiția a reunit aproape 100 de concurenți. După întreceri mult disputate, cei mai buni s-au dovedit a fi: la proba de sanie, categoria 13-14 ani, fete, Monica Miheț (Tomești), la băieți, Vasile Tupe (Criciova); schi alpin, categoria 11-12 ani, băieți, Milan Adnagy (Timișoara), categoria 13-14 ani, fete, Cora Popovici (Timișoara), băieți, Marius Ianu (Timișoara), (Drapelul roșu, Timișoara, 16 februarie 1989)

Comerțul anilor '80

Vânzătoarea Petronela Cotonogu din Iași tocmai a fost sancționată pentru că vindea „pe sub mână”. Trebuiau date și exemple pentru a calma furia oamenilor contra lipsei de produse. De vină erau „speculanții”, ne anunță ziarul Partidului de la Iași: „Cu o amendă de 3.500 lei a fost sancționată de Inspectoratul Comercial vânzătoarea Petronela Cotonogu, de la unitatea «Agrocoop» nr. 3, din piața agroalimentară a cartierului Nicolina-CUG, care a vândut preferențial ouă unor cunoștințe, după care a condiționat celorlalți cumpărători desfacerea acestor produse de cumpărarea altora” (Flacăra Iașului, februarie 1989)

Ilarion ȚIU

Ceașescu ura televiziunea

Nu mai este un secret pentru nimeni. Nici măcar pentru cei care n-au apucat să trăiască în Epoca de Aur. Ceaușescu s-a folosit din plin de televiziune, cu toate că o ura din tot sufletul. După cum ne-a declarat Gheorghe Verman, cel care, timp de peste 25 de ani, a realizat emisiunea Viața Satului, Tovarășul „avea o ură că, dacă ar fi putut, ar fi făcut-o una cu pământul”. „De altfel, nici nu a călcat vreodată în clădirea actuală a Televiziunii. De aceea i s-a făcut studio la Comitetul Central și toate înregistrările se făceau acolo”, a adăugat Verman.

Realizatorul tv își aduce aminte că Tovarășul avea diverse motive pentru a nu fi încântat de televiziune. În primul rând avea impresia că este foarte scumpă. „Și nu era deloc așa. Radioul era cu mult mai scump. Pentru că emitea atunci numai pe unde medii și lungi. Iar astea sunt de mare putere și costă mult, pe când televiziunea era FM”, povestește Gheorghe Verman. Apoi, trăia cu impresia că imaginile color ridica și mai mult costurile unei emisii tv. Ceea ce iar nu era adevărat. Emisia în alb-negru era cu mult mai scumpă. Cu timpul, au început să urască televiziunea din alte motive. Îmbătrâniseră și nu mai dădeau bine pe sticlă. „Și atunci se supărau și dădeau vina pe operatori, că nu-i filmează urăți”, a adăugat realizatorul TV. Lui Nicolae Ceaușescu nu-i plăcea nici ideea mai multor oameni la un loc. Toate emisiunile erau cu unu, maximum doi oameni în cadru: „Ceaușescu nu suporta să vadă mulți oameni la televizor, așezați în jurul unei mese. Voia plan contra plan. Ca să fie atent la expresia feței”, povestește Verman.

Secretarul General al Partidului își făcuse un obicei din a aduna materialele filmate în emisiuni precum Viața Satului sau Reflector. Apoi le pune cap la cap și-i chema pe toți la CC. „Ceaușescu avea o memorie foarte bună. Instrucțiune nu prea avea, dar era sîret. Și când se apropiau congresele făcea teleconferință cu prim-secretarii, cu secretarii cu agrarul, proiecta secvențele și-i scula pe toți în picioare. Iar ei nu mai aveau ce zice, pentru că imaginile vorbeau de la sine”, povestește Verman.

Realizatorul tv își aduce aminte că existau și cazuri când reușeau să-l păcălească pe Tovarăș. „Am

Nicolae Ceaușescu cerea înregistrările emisiunilor Viața Satului și Reflector, pentru a-și crea o „bază de date” privind problemele oamenilor muncii de la orașe și sate FOTO: Arhiva Multimedia TVR

făcut Reflectoare o perioadă. Și îmi amintesc că am făcut un Reflector la un IAS în Ialomița. Președintele IAS-ului era atunci Ioan Oancea, fostul ministru al Agriculturii. Se începuseră niste construcții pe care nu le terminaseră. El a început cu «Ce-mi faci, tovarășe Verman?!». L-am întrebat cât îi ia să facă tot ce trebuie. Și mi-a spus o săptămână. Apoi, după o săptămână am dat materialul cu ce s-a făcut și a doua zi era îndreptată situația. I-a plăcut lui Ceaușescu atât de mult că a dat ordin așa să se procedeze”, a adăugat Gheorghe Verman.

Realizatorul emisiunii Viața Satului își amintește că în perioada comunistă exista o oarecare temere de sistem. Dar este convins că relele nu plecau de chiar atât de picioare. „În general, oamenii care au venit președinți la radioteleviziune erau niște oameni de bine. Erau însă înfricoșați de sarcina pe care o primeau, pentru că, în primul rând, nu erau instruiți pentru așa

ceva – ei făcuseră cu totul altceva –, în al doilea rând, li se incuba de la început teama: execuții, că dacă nu, zburăți”, explică Verman. În plus, menționează realizatorul tv, s-a făcut mult rău din acest punct de vedere. „Dacă la o vizionare colectivă Tovarășul întreba cine e ăla care stă în dreapta, se înțelegea că respectivul trebuie dat afară. Deși era o curiozitate firească a unui om care nu știa cine e respectiva persoană”. De altfel, spune Verman, existau și conjuncturi favorabile. De exemplu, în urma unei vizionări colective, Petre Popescu a ajuns crainicul Televiziunii Române: „Pe el l-a văzut odată întâmplător și l-a arătat, ală vreau să mă prezinte pe mine. Și Petre Popescu a devenit astfel prezentatorul jurnalului. De altfel, un profesionist. Era foarte greu pentru ei să prezinte Jurnalul, întrucât pe perioada aia, când făcea vizite, venea filmul cu mașina, cu avionul, se prelucra și trebuia să între

la Jurnal la ora 19:00. Nu mai era timp să faci altceva. Nu erau magnetoscoape, astea au venit mai târziu. Erau banda de film și banda de sunet, care mergeau în paralel. Și atunci, pe vizite se puneau sincroane și apoi liniște, pentru ca prezentatorii de jurnal să citească exact între sincroane. ăla trebuia să se încadreze, pentru că altfel intra sincronul peste el. Era meserie, nu glumă”.

Și totuși, după spusele lui Gheorghe Verman, lui Ceaușescu îi era frică de presă. În doi ani cât televiziunea a avut program redus la două ore pe zi nimeni nu a fost dat afară. „Ne-am mutat dintr-o parte în alta. Când la radio, când la tv. Cred că lui Ceaușescu îi era teamă de presă, în general. Mai ales că reușiseră să fugă din țară câțiva oameni din presă. Și îi era teamă că ăia vorbeau și puteau să-i învâlbăiească pe cei rămași aici”, povestit realizatorul emisiunii Viața satului.

Adriana PĂDURARU-VĂDUVA

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

În Steaua din mai 1980 (număr aniversar) (...): „Dar, cum viața se află într-o continuă schimbare și faptele sunt supuse reevaluării, era natural ca unii scriitori din biroul de conducere a Uniunii, cu deosebire tovarășul Beniuc, să păstreze legătură strânsă cu «patriarhul de la Mărțișor», să-i ofere sprijin moral sau, când era nevoie, pe cel material. Într-una din zilele gerouse ale începutului de decembrie 1951, mi-a fost dat să aflu ceva foarte precis despre condițiile de viață ale Poetului. Sosiră în clădirea de pe Str. Ștefan Gheorghiu tovarășul Mihai Beniuc, pe atunci secretar al Uniunii Scriitorilor și Zaharia Stancu, membru în biroul de conducere. Discuțiile purtate au îmbrățișat un perimetru larg de probleme privind viața literară (a se observa performanțele limbii de lemn în „confesiu-

nile” fostului activist! – n. ns.). Uluitoare a fost însă informația din care rezultă că Tudor Arghezi n-a primit, din motive necunoscute, cartelele de alimente, combustibili etc. Scriitorii M. Beniuc și Z. Stancu, ei înșiși revoluțari, au cerut să caut discret o cale ca în timpul cel mai scurt să i se dea poetului drepturile de care se bucură orice om al muncii (genială expresivitate involuntară a disprețului accentelor între „revendicarea” cu glas înalt și „discreția”, adică teama, lașitatea, conformismul aplicării în „practică” a celor pretinse! – n. ns.). Am asigurat conducerea Uniunii Scriitorilor că voi încerca să găsec posibilitatea sigură și rapidă pentru repararea neglijenței erori.

Chibzuiind asupra întâmplării, mi-am asumat direct rezolvarea ei. Am apelat la bunăvoința fostului coleg Petre Trocan, activist de partid la organizația capitalei și împreună ne-am deplasat la Șfatul popular al raionului „N. Bălcescu”.

Vicepreședintele Comitetului executiv a întâmpinat cu surprindere faptele relatate. Cercetându-se datele, Tudor Arghezi nu figura în evidență. Numai după ce ne-am amintit că el putea apărea cu numele vechi, din tinerețe, enigma a fost dezlegată: Ion N. Teodorescu nu primise drepturile, pentru că era... proprietarul grădinii și casei de la Mărțișor 26. Rugămintea noastră de a se trimite poetului cartelele a fost primită cu înțelegere, vicepreședintele răspunzându-ne: «Tovarășii, reprezentanții puterii populare trebuie să atragă alături de conducerea Uniunii Scriitorilor și pe artiști, pe toți intelectualii cinstiți!» Când să plecăm, vicepreședintele ne-a cerut părerea cum să procedeze: cine să ducă cartelele, ce să se spună poetului și cum să i se motiveze greșeala. I-am propus ca cei care va discuta cu poetul să-i relateze lucrurile așa cum s-au petrecut ele!» (Steaua, an XXXI, mai 1980, nr. 5, p. 10-15).

Înduioșător de ridicol! Dincolo de performanțele limbii de lemn, acoperind ipotocria, rezultă involuntar bizantinismul gândirii partinice: nu poetul fusese nedreptățit, ci „proprietarul” Mărțișorului, fostul Ion N. Teodorescu, care nu putea fi grațificat cu alimente și combustibil! Deci Arghezi nu era victima unei represiuni împinsă până la infometare, totul nu fusese decât o confuzie, iar când s-a aflat că „proprietarul” era una și aceeași persoană cu poetul, acestuia i s-a făcut o favoare, pe baza raționamentului „atragerii”, rostit de vicepreședintele raionului: „se dea „onorul” unui artist ce trebuia adus „alături de partid”, dându-i-se, chiar dacă (legal) nemeritat, cartele refuzate! Dar istorioara are și alte tălciri care îi fac delicioasă lectura...

Mircea Zăciu, Jurnal IV, București, Albatros, 1998, p. 401-403

DESFIINȚAREA ȘI REÎNFIINȚAREA TRUPEI THALIA

(Urmare din pag. 1)

Noi nu am vrut să periclătim existența trupei de teatru, dar totuși am simțit că dacă ne-am angajat să ținem și al doilea spectacol la biserică, atunci nu trebuie să ne speriem și să ne împiedicem nimeni, pentru că era propria noastră dorință", continuă Gazda.

La recitalul din Biserica Reformată participau numai patru membri ai Thaliei și alți patru actori amatori. Votul ad-hoc din camera de cămin s-a soldat cu un rezultat „pro”, adică „să se joace, dom'le”, și spectacolul s-a jucat la 4 decembrie. „Prin intermediul lui Matray, am fost anunțați că s-a dat dispoziție ca grupul Thalia să fie desființat. El a fost cel care ne-a comunicat. Nu știam de unde și cum aflase. Atunci nu mi-am dat seama, dar anii au trecut și între timp mi-am consultat dosarele de Securitate la CNSAS și am mai aflat și eu unele lucruri. Pot să afirm 99% că Matray era printre turnători și că el, nu știu din ce motive, colabora cu Securitatea. Eu îmi aduc aminte că Matray îmi atrăgea atenția că nu era corect să participăm. A făcut de câteva ori ședință cu noi și ne-a arătat că nu este corect să participăm la biserică la asemenea spectacole și să renunțăm la acestea. Am găsit în dosarul meu de urmărire hârtii semnate de el și unele semnate cu pseudonimul Dumitru Costin, care presupun că era al domnului Matray”, povestește Arpad Gazda.

Imediat după spectacolul din Biserica de la data de 4 decembrie, trupa Thalia a fost desființată. Laszlo Tokes i-a scris imediat o scrisoare episcopului de Oradea, Laszlo Papp, în care i-a cerut ca Biserica să ia poziție în apărarea Thaliei, pentru că o parte din actorii care erau membri ai trupei erau persecutați de Securitate. Episcopul Papp ar fi răspuns că nu este bine să se folosească studenții la astfel de recitaluri și că aceste manifestări să nu mai continue. Până în februarie 1989, toți membrii trupei se resemnaseră cu situația și fiecare o luase pe drumul său. Dar într-o zi „ne-am adunat într-un cămin studențesc împreună cu Matray, care ne-a comunicat că grupul poate să-și continue activitatea, dar patru persoane, cele care susținuseră recitalul din Biserica, care au pus în pericol existența grupului, nu mai pot continua cu Thalia. Era februarie 1989. Unul din cei patru era și subsemnatul. Aici am început eu să mă luminez cât de cât în ceea ce-l

Laszlo Matray (al doilea din stânga), alături de colegii săi din trupa Thalia, într-un moment de relaxare, la o terasă din Timișoara FOTO: Arhiva personală Laszlo Matray

privește pe Matray. El nu s-a comportat ca un coleg de-al nostru. A spus că e bine că noi, cei patru, am fost excluși la cererea organelor și chiar dacă nu ar fi fost această solicitare de sus trebuie o delimitare de aceste elemente. Adică, noi trebuia să fim excluși din Thalia pentru că dăunam. El nu credea că noi am fost nedreptățiți, ba, din contră, era de părere că cei care au decis excluderea noastră au avut dreptate”, conchide Arpad Gazda.

Varianta lui Matray

În replică la cele afirmate de Arpad Gazda, Laszlo Matray, conducătorul trupei Thalia, neagă toate acuzațiile cum că i-ar fi „turnat” la Securitate pe unii actorii ai grupului pentru acțiunile din Biserica Reformată. „Tot cirul a început în 1988, când noi pregăteam sărbătorirea a 20 de ani de la înființarea Trupei Thalia. Apucasem să trimitem invitații în toată țara și toată lumea știa de spectacolul aniversar. Atunci am primit ordin să revocăm toate invi-

tațiile, pentru că a intervenit în suspendarea activității trupei Thalia. Ce s-a întâmplat? Pastorul Laszlo Tokes a organizat o serată despre Reformație, de la care se împlineau 375 de ani, serată la care a invitat câțiva studenți de-ai mei să recite câteva poezii cu acordul meu. Serata a avut succes, și atunci Tokes a anunțat public că se va relua peste două săptămâni. Greșeala, pentru că atunci a menționat numele de Thalia și a mulțumit trupei cu acest nume, lucru pe care nu trebuia să îl facă. Studenții nu reprezentau trupa la acea serată. Nu trebuia, pentru că studenții s-au dus acolo în nume propriu, fiecare pe conștiința lui.

După ce Laszlo Tokes a menționat numele Thalia, au venit «băieții» și m-au întrebat de ce, mai nou, trupa umbra mai mult la Biserica decât la Casa Studenților din orașul de pe Bega. «Faceți un spectacol pe semestru la Casa Studenților, iar la Biserica un spectacol la două săptămâni», mi-au spus «băieții». Atunci m-am dus la Laszlo Tokes și

i-am spus să facă ceva să amâne a doua reprezentație.”

Matray povestește că reacția pastorului Tokes nu a fost una chiar calmă, acesta răbufnind: „Nu se poate să anulați, căci am trimis deja invitații la toată lumea și la episcop, la Bihor. Nu trebuie să ne temem, să nerăsim”. Matray a decis să nu se mai bage, spunându-le atât lui Tokes, cât și studenților să facă ce vor. „Din cei 10 membri ai trupei care au fost la primul spectacol, doar patru au vrut să meargă din nou. Ceilalți au înțeles că nu era bine să amestecăm trupa Thalia cu ce se întâmpla la Biserica.”

Nu mai că această chestie a ajuns la episcopul reformat din Oradea, Laszlo Papp, care i-a trimis o scrisoare lui Tokes. În scrisoare îl întreba de ce implică studenții de la teatru în manifestările de la Biserica și de ce amestecă aceste lucruri. Tokes i-a răspuns tot printr-o scrisoare, pe care a trimis-o și la Radio Kossuth Budapesta. Cei de la Radio Budapesta au dat pe post conținutul scrisorilor și au amintit și de mine,

spunând că eu le-am interzis studenților să meargă și la a doua serată la Biserica lui Laszlo Tokes. Așa a început scandalul. Domnul Tokes a fost invitat la Casa Studenților, unde directorul și metodiștii au încercat să îl convingă să contramandeze a doua serată. Laszlo Tokes a refuzat. Astfel a intervenit suspendarea. Ni s-a spus că, dacă nu retragem trupa de la manifestarea lui Tokes, ni se suspendă activitatea. Am fost suspendați până în 1989, când ne-am dus la festivalul de la Brașov”, spune actorul Laszlo Matray.

Ofițerul din dulap...

În ceea ce privește relația sa cu fostul său student Arpad Gazda, Matray spune că acesta era genul care căuta să se afirme prin diverse proteste și prin afilierea la diverse mișcări. „Lui. Arpi (Gazda Arpad - n.r.) i se spunea Șarpi, tocmai pentru felul său de a fi și pentru cum se raporta la colegii și la noi. El nu trebuia reclamat sau «turnat» la Securitate, pentru că toată lumea știa că el este mâna dreaptă a domnului Tokes. Era un lucru cert, nu trebuia să le spună nimeni «băieților». Într-adevăr, secretara de partid a Uniunii Studenților din Timișoara m-a chemat la ea, la birou și mi-a spus că securiștii au fost la ea și i-au dat o listă cu cei 10 oameni care au fost la prima serată. Ulterior, am aflat că la discuția din biroul acesteia, într-un dulap, era ascuns un ofițer de la Securitate, care ascultase tot ce am discutat în acel birou.

Acolo, eu am citit lista și i-am spus exact cine a fost și cine nu a fost. Clar au fost niște greșeli de «turnare», cel care a «turnat» n-a prea cunoscut oamenii din trupă. Eu îi știam pe toți cei 10 și am spus exact care au participat și care nu. Dacă asta înseamnă că eu am «turnat». Cum să «torn» eu cu numele conspirativ de Dumitru Costin? Dacă chiar se întâmpla treaba, să torn pe cineva, nu îmi luam un nume românesc, ci unul maghiar, de care nu s-ar fi prins nimeni cine este în spatele pseudonimului, să induc în eroare pe toată lumea (...). Pe mine Tokes m-a improșat de mai multe ori cu noroi, dar eu am o zicală ce spune că, dacă cineva te improșcă cu noroi, nu încerca să ștergi, pentru că te usucă și pică singur”, a conchis Laszlo Matray.

Andreea TUDORICĂ
Mircea OPRÎȘ

RADIOGRAFII CULINARE

E securistă! Mai bine ghiveciul!

Leșiem de la muncă și, într-un grup restrâns, de opt persoane, vecini de bloc, ne-am îndreptat către magazinul Alimentara, de unde trebuia să facem cumpărături. Tocmai venise mașina de pâine și descărcau lăzile cu frânzele. Între timp, noi ne încolțeam frumos, după ce unii cumpărători au început să ne facă „oi zăpăcite”, pentru că minunata coadă luase un traseu sinuos, împiedicând trecerea în cealaltă parte a magazinului. Toți s-au așezat după cum veniseră, alungându-i pe cei care îndrăzneau să se strecoare printre ceilalți. O liniște de oameni obosiți și sictiriși s-a lăsat apoi peste cei de la coadă și se azeau doar bocăniturile lăzilor trântite pe ciment.

În spatele meu, trei bărbați au început să vorbească molcom despre întâmplări cu securiști infiltrați printre cumpărătorii care stăteau la cozi și trăgeau cu urechea la ce vorbeau aceștia, ca apoi să-i aresteze dacă spuneau ceva ce nu se cuvenea. Unul zicea chiar că ar fi existat cuvintele care stăteau la cozi și trăgeau cu urechea la ce vorbeau aceștia, ca apoi să-i aresteze dacă spuneau ceva ce nu se cuvenea. Unul zicea chiar că ar fi existat cuvintele care stăteau la cozi și trăgeau cu urechea la ce vorbeau aceștia, ca apoi să-i aresteze dacă spuneau ceva ce nu se cuvenea.

În fața mea se aflau doi lucrători - unul lung și slab, celălalt, mai pipiriu - de la un bloc în construcție. Veniseră așa, în hainele de lucru, spălați doar pe mâini și pe fețe, să cumpere ceva de mâncare. Între ei se purta o discuție începută mai demult, despre o femeie pe care cel înalt o întâlnise de mai multe ori și era mai mult ca sigur, o cunoștea.

Pe partea cealaltă a magazinului, la aproape doi metri distanță de coada noastră, se aflau galantarele unde se vindeau conserve, paste făinoase și dulciuri. La rând erau câteva gospodine, apoi s-a așezat și o domnișoară foarte frumoasă, înaltă, brunetă, cu o coafură ce i se potrivea de minune. Bretonul scotea în evidență verdele ochilor migdalați. Pantaloni mullați și bluza cu mâneci scurte și decolteu adânc îi puneau în evidență trupul armonios. Purta o pereche de pantofi fără toc, pentru că era foarte înaltă, ca o jucătoare de baschet. De când a intrat fata, în magazin plutea un miros diafan de Dio-

rela (parfum la modă), care-mi răcăia invidia.

Lucrătorii au început să se foiască. Cel mai mic de statură îi zise celui înalt și mai slab: „No! Uite, mă, c-o vinit și azi!”, și-i dădu un ghiont prietenesc. „Mă, da' faină-i, mă! Da-i cam pre albă! O ave ceva? Și ce mare s-o făcut! No, ce faină-i, mă!”, nu mai contenea pipiriu.

„No, da!”, îi răspunde colegul. Mai făcărăm un pas înainte, pentru că între timp începuse distribuirea pâinii. „No, du-te și zi-i!”, îl îndemnă cel mic. Bărbatul cel înalt se faso-li, dar tot se duse și schimbă câteva cuvinte cu domnișoara. Atitudinea ei era ușor jenată, dar și destul de înțepată. Bărbatul se întoarse cu aspectul unui comandant al unei oști care câștigase lupta, dar rămăsese doar el din toată oastea. „No, ce-i Ce-o zăsi?”, îl îndemnă la vorbă celălalt. „O zăsi: «Mă, loază, aici nu-i acasă! Și nici acolo să nu te prinzi! Că te spui tatli și te afurișă! Vezi de treaba! Nu sunt abordabil! Vezi că ai nasul cam lung! Ți-l bagi în ghiveciul altuia!». Așa mi-o zăsi!” Și răsufli... ușurat.

O femeie dolofană, care era în rând cu noi, prinse cuvântul ghiveci și-i zise: „Bine zici, mamă! Un ghiveci e ușor de făcut! Cumperi două borcane de ghiveci în ulei, nu în bulion, și, după ce ai înăbușit trei cepe și patru cartofi mari numai în puțin ulei, torni ghiveciul peste ele, dregi cu sare, piper și niște usturoi, lași la foc puțin și gata ghiveciul! Faceți, mamă, că uite ce slabi sunteți! Dacă dați ceva la fata de la mezeluri, vă pune niște salam de-o parte și-i luați când puteți să plecați de la lucru! Îl prăjiți și-l puneți peste ghiveci. Să vezi ce bun e!”, îi zise ea pe nerăsuflăte pipiriuului. Bărbatul se uită la dolofană și-i zise complet interzis: „No, bine!”, apoi se întoarse către colegul lui.

Am ajuns în dreptul vânzătoarerilor, am cumpărat pâinea și, în drum spre ieșire, îl aud pe pipiriu zicând: „Mă! Dă-o-n m-ă sa de securistă! Mai bine facem ghiveci, cum o zăsi muierea aia!”

Veronica BECTAS

ARTICOLUL ZILEI

SIMȚUL PERSEVERENȚEI

Ca mai toate unitățile social-economice, ca mai toate edificiile cu care azi ne mândrim, și Întreprinderea de Ferite Urziceni, ajunsă acum în elita industriei românești, a apărut în anii fertili ai inaugurării de la Congresul al IX-lea al PCR, întemeierea ei fiind legată, ca a tuturor celorlalte, de numele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

„Pe hârtie” fabrica există din 1968. Primele linii de fabricație au intrat în producție în 1970. Se obțineau în această perioadă „nostalgică” trei produse. Importante toate, pentru că se reducea efortul valutar al țării. Acum, adică până la sfârșitul anului 1988, s-a ajuns la 2.500 de produse. Și saltul, cu adevărat exponențial, nu se opreste, pentru că la sfârșitul acestui an se vor obține între 55.000 și 60.000 de produse. Nu, nu e o eroare de tipar, și eu l-am întrebat de două ori pe inginerul Aurel Ghiu, directorul Întreprinderii, care mi-a reconfirmat că de, ce să-i faci, acesta este ritmul. A fost ușor, a fost greu?

Fabricația feritelor, mi s-a răspuns, e dificilă, chiar „vicleană”, pe lângă cunoștințe teoretice interdisciplinare (meccanică, fizică, chimie, electronică, automatizări, metalurgie ș.a.) trebuie impusă o ordine în organizarea fabricației, altfel nu se poate ca din materiale inerte, „moarte”, să se realizeze un adevărat „produs de decizie” în instrumentarul în care intră (să ne gândim la magnetul unui difuzor sau, mai exact, ce mai rămâne dintr-un difuzor fără magnet). Teoretic, totul e simplu. Și la oxidul de fier, provenit mai ales din recuperări, se adaugă carbonat de bariu și apoi trebuie obținute, în produsul finit, tot felul de performanțe. Prin „70 se mai lucrea, de-a valma”, se credea că doar tehnica ar conta, că nu e mare lucru să amesteci câteva prafuri acolo, organizarea părea subin-

telesă. Or, preciza directorul, experiența de la Urziceni a demonstrat din plin că exigențele privind organizarea științifică a producției au o importanță decisivă și că ele chiar exprimă, având în vedere consecințele social-economice, mai largi, așa cum în mod repetat a subliniat secretarul general al partidului, o veritabilă direcționare politică a producției. Tehnologia impune organizare, o organizare bună reclamă tehnologii adecvate, sunt implicate, pe lângă calitățile intrinseci ale materialelor, și problemele de eficiență economică, deci de știință economică. Apoi, gama produselor diversificându-se, tehnologiile înnoindu-se permanent, e nevoie în tot ce faci de știință, de cercetare științifică. Fabricația din această întreprindere este o „mezină” a industriei românești, produsele prin sintetizare, ferite moi și dure, periile pentru mașini electrice, pe de o parte, precum și utilajele și aparatele specifice fabricației realizate tot aici, sedevistică extrem de complexă țin, toate, de domeniile de vârf ale industriei noastre naționale. Cele aproape 60.000 de tipuri de produse care se vor „număra” în acest an înseamnă și tehnologii noi și sedevistică, înseamnă proiectare, dar ele încă nu acoperă domeniul, căci decamdată nu se lucrează la fibre de carbon, dar se va lucra, asta e viitorul. Nu se fac încă magneți din pământuri rare, dar se vor face. De unde vine această încredere a directorului? Dintr-un „simț al perspectivei”. În primul rând, va fi, e nevoie de ele, nu putem importa la nesfârșit. Apoi, cercetătorii noștri sunt extraordinari, pot orice. Și cei din Urziceni sunt „buni prieteni” și cu știința, și cu oamenii de știință. O prietenie care n-a apărut întâmplător sau așa, din principiu.

Se poate vorbi despre un eveni-

ment care a schimbat viața întreprinderii, care a așezat, în primul rând în mintea oamenilor, știința ca forță directă de producție. În 1976 s-a trecut la realizarea în premieră a magneților segmenti și care înainte se importau pe devize convertibile și era vorba despre cifre de ordinul milioane. Intrucât între timp necesarul de astfel de magneți s-a cam dublat, s-ar fi dublat și efortul valutar. Cât de importanți sunt acești magneți permanenți tip segment rezultă simplu, dacă ne gândim că ei înlocuiesc la motoarele electrice statorul bobinat (asta înseamnă economie de cupru, de manoperă). Apoi sunt domenii unde nu se poate fără ei. Ce mai, în '76 a început producția, pentru că trebuia, s-a încheiat și un contract cu Întreprinderea de motoare electrice Pitești, care n-a mai importat respectivele reperi, numai că, deși aveau compoziția corespunzătoare și toate performanțele cerute, magneții de la Urziceni se cam sfărâmau. „Echipa de șoc”, cu ingineri, muncitori, cei de la sedevistică, lucră zi și noapte, oamenii mâncau pe mașini, așteptau câte un ceas-două, dar magneții tot se sfărâmau. După multe încercări, o parte din magneți (dar o preună mică parte), „mergeau”: se ajunseseră la un „prag” și părea că nu se mai poate face nimic. Atunci, un „inginerăș”, Marcel Macri, cercetător la Institutul de cercetări electronice, cu o șocantă dezinvoltură, a pus o singură întrebare și a nimerit „buba”: se făceau determinări privind distribuția granulometrică a pulberii măcinată? Celor din întreprindere, care verificaseră și răsverificaseră totul, „chestia” asta nu le „trecură prin cap”, pentru că-și imaginău că măcinarea e uniformă. Microscopul electronic a evidențiat, un fleac de nimic: împrăștierea particulelor era prea mare. În ceea ce zile s-a pus

totul la punct, a urmat emoția primei sarje, după intervenția științei”, și miracolul s-a produs - pur și simplu, segmentii nu s-au mai sfărâmat. S-a rezolvat nu doar o problemă (grea, atunci), s-a schimbat o mentalitate, evenimentul a generat noi structuri organizatorice și economice, pentru că au fost „puse în operă” laboratoarele de determinare fizice, cercetarea s-a integrat producției, oamenii de știință au devenit prietenii și colaboratorii specialiștilor. Există, de altfel, la Urziceni un firesc respect pentru munca de cercetare, oamenii spun cu toată convingerea că ea are un rol revoluționar. Pe cercetători, îmi zicea directorul, nu trebuie să-i „gâtuți”, trebuie „să ai perspectivă”, să le ceri din timp soluții, să-i lași să gândească, să citească, să experimenteze, chiar „să se joace”; ei vor veni totdeauna cu ceva extraordinar, ba pot și tu, specialist din producție, alăturându-li-te, să faci cercetare.

Fabricația de peri, de pildă, a fost pusă la punct pe o tehnologie românească, una chiar foarte nouă, proiectantul a venit și vine la Urziceni „ca acasă”. Chiar oxidul de fier, „deşeu” altora care trebuie să decapeze tabla, să „perie” reperi de fier sau oțel oxidabil, nu va mai fi preluat așa cum îl știm - roșu, o rugină pur și simplu. Începând din acest trimestru, împreună cu Institutul de fizică și tehnologie a materialelor se pune la punct o stație-pilot de purificare a oxidului de fier. Din primăvară, când stația va produce, se va merge chiar către marea performanță în ferite.

În general, producția însoțită de știință de la Urziceni se racordează repede solicitărilor beneficiarilor, dar și impune unele soluții. La solicitări s-a răspuns cu magneții tip segment, dar și cu filtrele magnetice, care economisesc energie electrică, înlocuindu-le pe cele electro-

Întreprinderea de Ferite Urziceni producea componente pentru fabricarea motoarelor electrice FOTO: Mihai Alexe/AGERPRES

magnetice, sau economisesc o pădure înlocuind filtrele de hârtie. Grație ideii subinginerului Nicolae Petcu, s-a renunțat la un produs de import, realizându-se, din apa reziduală de la ferite, materialul necesar pentru separarea semintelor de lucernă de acela de cucută (o plantă parazitară).

Uneori, realizările de aici se împun beneficiarilor, cum s-a întâmplat cu circuitele magnetice breveteate aici. Dispozitivul de magnetizare a apei (brevet obținut de ing. Cornel Abrudan și tehn. Gh. Luca de la IP Timișoara împreună cu inginerii Valentin Ioniță și Dumitru Gheorghe de la Urziceni) folosește la împiedicarea depunerii sărurilor din apa circulată pe conducte. La fel, colaborarea cu Politehnica Iașeană a dus la realizarea unei importante invenții pentru grădinarit: temperatura de încolțire a semintelor poate fi mult scăzută, ceea ce pentru

clima din nord e esențial, sporul de producție de circa 15% nefiind nici el de ignorat. E numai un început, căci va urma seria de brevete din punct de vedere constructiv, colecțiivul coordonat de conf. univ. dr. Eftimie Nișescu amplificând experimentele în Vrancea. În curând, chiar pentru micile grădini personale vor fi create astfel de dispozitive. În colaborare cu ICPE se extinde fabricația de peri (domeniul în care se va „ieși” curând și la export), înlocuindu-se produsele similare din import cu produse absolut competitive. Lista realizărilor e lungă, ne oprim aici, reluând numai ideea că tot ce se face implică o complexă și specializată colaborare cu aproape toate institutivile de învățământ superior tehnic din țară, cu aproape toate institutivile de cercetări.

Și ce se mai întâmplă? Toată lumea (cam toți cei 1.340 oameni ai muncii sunt ai locului, nu „nave-

tează”) e mulțumită, cei nu prea vrednici „se chinuiesc” la nivelul retribuției tarifare, alții câștigă „de la foarte bine în sus”, pentru că, mai zicea directorul, asta înseamnă acordul global, adică evidențierea individuală a muncii. Cam toți oamenii sunt tineri, cel mai „bătrân” inginer e însuși directorul (are 45 de ani, avea 30 când a fost numit în această funcție), calculatorul ne-a spus și media de vârstă: 33 ani, o lună și 21 de zile, directorul greșise cu o zi, „e firesc, calculatorul a luat în seamă și ziua în care stăm de vorbă”. Ce n-a luat și nu poate lua „în seamă” calculatorul e că și această zi, și cele care au fost, și, mai ales, cele ce vor veni alcătuiesc acel „fragment de istorie” așezat, lângă atâtea asemenea, la temelia unui timp în care și noi, și țara ne implicăm cu firească încredere destinul.

Constantin DUMITRU
Flacăra, nr. 6/1989

Cupa 16 februarie, competiția tuturor oamenilor muncii de la orașe și sate

Sute de tineri participau la întrecerile de cros ce aveau loc în întreaga țară FOTO: Ziarul Sportul

An de an, la 16 februarie, în întreaga țară erau organizate ample manifestări dedicate grevei de la Atelierele CFR Grivița, din 1933. În 1989, chiar dacă nu se împlinea un număr rotund de ani de la evenimentul care i-a propulsat în fruntea ierarhiei PCR pe Gheorghe Gheorghiu-Dej și Chivu Stoica și care l-a transformat într-un fals erou, demn de manualele de istorie, pe tânărul ucenic în căldărie Vasile Roaită, momentul a fost marcat cu fastul evenimentului, inclusiv pe plan sportiv. Peste tot au fost organizate, sub titulatura de Cupa 16 februarie, întreceri sportive la care au participat cu entuziasm zeci de mii de elevi, studenți și oameni ai muncii, de la orașe și sate. De fapt, concursurile s-au întins pe durata a aproape două săptămâni, iar Ziarul Sportul a alocat

spații ample evenimentului, deși articolele respective nu erau citite de nimeni. Aproape în fiecare fabrică sau uzină funcționa un club sportiv, iar responsabilii de acest resort, împreună cu sindicatele, aveau grijă din timp să mobilizeze masele în vederea Cupei 16 februarie. Astfel, în București, la Combinatul Poligrafic Casa Științei, au fost organizate întreceri de șah și de tenis de masă, în care s-au remarcat reprezentanții secției de zincografie, iar la Telegraful Central a avut loc un simțan de șah la 15 mese, susținut de maestrul internațional Parik Ștefanov. Turneul de minifotbal găzduit de noua sală Constructorilor din Brașov a fost câștigat de echipa IMASA din Sfântu Gheorghe, în timp ce la ampla acțiune sportivă de masă de la Râmnicu

Vâlcea, organizată de AS Feroviarul, împreună cu CJEFȘ Vâlcea și cu Antrepriza CF, au luat parte nu mai puțin de 700 de tineri și tinere de la majoritatea unităților de căi ferate (antreprize, secții de linii, gări) din județ, care s-au întrecut la popice, tenis de masă și șah. Ieșenii și-au dovedit aptitudinile la popice, iar timișorenii la box, în timp ce locuitorii din localitățile de munte au luat cu asalt părțile de schi. La sate, unde nu prea existau amenajări pentru sport, poate cel mult un tâpșan numai impropriu teren de fotbal, erau la modă întrecerile de cros, la care tinerii cooperatori participau cu mare elan. Premiile pe care le primeau câștigătorii erau pe măsură: o hârtie de format A4 careia i se spunea diplomă și o cupă, de fapt un pahar pe care

scria cu vopsea roșie „Cupa 16 februarie”. Preocupați mai mult de frigul din casă și de frigiderul gol, oamenii veneau la astfel de acțiuni mai mult din obligație decât de voie. Ca întotdeauna, smecherii reușeau să scape și de această corvoadă. Veneau ca să fie văzuți de sefi, apoi o tulpă și se ascundeau în prima cărucămie, la o bere, cu băieții. La final, aveau grijă însă să mai dea o raită pe la locul faptei, ca să fie încă o dată văzuți de cine trebuie, după care plecau acasă, multumii că reușiseră, în felul lor, să păcălească sistemul. Răspunsul pentru reușita acțiunii venea însă curând, când oamenii muncii erau informați că orele pierdute pe terenul de sport urmau să fie recuperate în zilele de duminică.

Vlad IONESCU

Dragă tovarășe Nicolae Ceaușescu,

(Urmare din pag. 1)

Uniunea Sovietică a acordat și acordă Republicii Afganistan un ajutor economic considerabil. Cu sprijinul nostru, în țară a fost construit un mare număr de întreprinderi, inclusiv energetice, de transport, agricole, de extracție a gazului și altele.

Sunt în curs de elaborare direcțiile principale ale colaborării tehnico-economice și legăturilor comerciale până în anul 2000. În stadiu de construcție se află aproape 100 de obiective noi, unele din acestea cu participarea capitalului particular. Se creează întreprinderi mixte. Continuă pregătirea pe scară largă a cadrelor naționale afgane calificate.

Totodată, menținând și dezvoltând în continuare toate direcțiile principale ale colaborării noastre economice cu Afganistan, noi am întreprins în ultima vreme, îndeosebi în anii 1987-1988, măsuri speciale, se poate spune, deosebite, dictate de situația creată. În cursul ultimului an și jumătate, noi am alocat sume importante, în principal cu titlu gratuit, pentru întărirea forțelor armate afgane, ajutorarea diferitelor pătri ale populației, inclusiv a refugiaților, care se întorc în patrie din Pakistan și Iran.

O formă nouă de colaborare a devenit stabilirea legăturilor directe între republici și regiuni ale noastre

și toate provinciile din Afganistan. Asemenea legături au fost stabilite între Moscova și Kabul. Important este faptul că acestea oferă posibilitatea de a rezolva mai operativ, multe probleme care apar, de a face să parvină populației afgane ajutorul nostru mai repede și în mod direct. Astfel, se livrează nemijlocit în localități tehnica agricolă și de altă natură, îngrășăminte, medicamente, echipament pentru școli și spitale etc., se stabilesc contacte între colective și întreprinderi de producție.

Și în prezent noi întreprindem măsuri serioase suplimentare în domeniul colaborării economice.

Cred că Dumneavoastră împărtășiți părerea noastră că, în prezent, Afganistanul se află într-o etapă de cotitură, poate de cea mai mare răspundere în întreaga sa istorie. El are nevoie, mai mult ca oricând, și de ajutorul constructiv al tuturor prietenilor săi, în primul rând al statelor socialiste. Ne este cunoscut faptul potrivit căruia conducerea de partid și de stat a RSR manifestă o înțelegere profundă față de nevoile popoului afgan. Importanța momentului actual ne cheamă însă pe toți să examinăm cu și mai mare atenție ce am făcut deja pentru Afganistan și ce mai putem să facem încă. Și, cu eforturi comune, putem să facem mult. Vorbind de acest lucru, noi avem în vedere și colaborarea economică cu Afganistanul. În prezent,

această nevoie este mai mare ca oricând. Alături de intensificarea ajutorului pe bază bilaterală, un rol important ar putea să-l joace colaborarea multilaterală cu Afganistanul pe linia CAER.

Semnarea acordurilor de la Geneva a creat o situație favorabilă pentru demontarea, scoaterea definitivă de pe ordinea de zi a organizațiilor internaționale „problemei afgane”, în forma în care aceasta era prezentată înainte pentru întărirea prestigiului internațional al Republicii Afganistan. La aceasta poate contribui activitatea noastră politică și diplomatică desfășurată în continuare cu diferite state ale lumii, în primul rând cu țările nealiniate, musulmane, cu statele neutre din Europa. După părerea noastră a sosit timpul ca cea de-a 43-a sesiune a Adunării Generale a ONU să fie întreprinsă pași hotărâți în această direcție.

La noi se creează părerea că trebuie să discutăm în toată complexitatea lor problemele legate de acordarea unui ajutor politic, economic și moral Republicii Afganistan, de coordonare a eforturilor noastre corespunzătoare. Ne-am putea eventual sfătui în legătură cu aceasta la consfățuirea ordinară a Comitetului Politic Consultativ.

Așteptăm ca Dvs. să vă exprimați considerentele în această privință.
Cu salutări comuniste,
Mihail GORBACIOV

Dragă tovarășe Mihail Gorbaciov,

(Urmare din pag. 1)

lată de ce România, Partidul Comunist Român nu consideră că semnarea acordurilor de la Geneva înseamnă un mare succes.

După părerea noastră, soluționarea politică a problemei din Afganistan impune încetarea oricărui intervenții și a oricărui sprijin din afară pentru forțele de opoziție, respectarea neabătută a independenței și suveranității acestei țări, asigurarea drepturilor popoului afgan de a-și rezolva singur problemele și de a-și alege calea dezvoltării

sale, în funcție de condițiile social-economice din țară. Consecvență poziției sale, România a acordat și va acorda în continuare sprijin popoarelor care luptă pentru progres economic și social, pentru a-și asigura construcția societății pe care o doresc. Pornind de la necesitatea dezvoltării democratice a Afganistanului și creării condițiilor pentru trecerea la socialism, Partidul Comunist Român, Republica Socialistă România au acționat continuu pentru dezvoltarea colaborării și întărirea solidarității cu această țară. Pe baza acordurilor și înțelegerilor con-

venite s-au stabilit principalele direcții și modalități privind lărgirea colaborării economice, tehnicoștiințifice și culturale dintre România și Afganistan. Prin contacte directe pe linie de partid și de stat acționăm pentru intensificarea relațiilor dintre cele două țări în toate domeniile. În legătură cu situația actuală din Afganistan, și eu consider că ar fi util și necesar un schimb de opinii, pe această temă, cu ocazia Consfățuirii Comitetului Politic Consultativ de la Varșovia.

Cu salutări comuniste,
Nicolae CEAUȘESCU

SĂ RĂDEM CU EI!

Întrucât inculpatul părea a fi încă un adolescent, judecătorul oscilă între „tu” și „dumneavoastră”.

După o scurtă ezitare se hotărî să evite ambele formule de adresare și începu:

— Așadar, noi am furat o bicicletă...

— Ba, pardon, domnule judecător, dacă ați furat sau nu o bicicletă, treaba dumneavoastră, eu unul n-am furat nimic!

●●●

— Nu înțeleg de ce se mai afixează mersul trenurilor, dacă ele tot timpul întârziezi!

— Dar de unde să știți pasagerul că trenul a întârziat, dacă nu se afixează orarul normal!

●●●

— Dăunăzi era să mor de spaimă, povestește Martin într-un cerc de prieteni. Treceam prin pădure și văd un șarpe...

— Și ce-ai făcut?

— Când mă uit mai bine, văd că nu-i decât un băț!

— Atunci de ce te-ai speriat?

— Fiindcă bățul pe care l-am înfăcut să mă apăr era un șarpe adevărat!

●●●

— Scuzati, se adresează ospătarul unui consumator care încercă să dispară fără să plătească. Ați uitat să plătiți băutura!

— De-ai așa și băut, să uit.

●●●

— Acum, prin căsătorie suntem legați pe toată viața.

— Nu trebuie să fii chiar așa de pesimist, iubitu!

Almanah Perpeluum Comic '89 Urzica

Mujahedinii i-au trimis acasă pe soldații Armatei Roșii

(Urmare din pag. 1)

Dintre aceștia, cinci milioane fugiseră în străinătate, stabilind un tragic record în materie. La sfârșitul anilor '80, jumătate din refugiații din întreaga lume provenea din Afganistan. Cei rămași în țară încercau să supraviețuiască nu numai confruntărilor armate, ci și sărăciei celei mai crunte.

Și totuși, Moscova înțelesese de mult că nu poate câștiga războiul din Afganistan. Imediat după instalarea sa la Kremlin, Mihail Gorbaciov încercase să tranșeze problema în forță, suplimentând efectivele sovietice. Anul 1985 a fost, de altfel, cel mai sângeros din istoria acestei campanii. Rezultatele nu s-au suit decât însă la înălțimea așteptărilor. Așa că Moscova a început să caute soluții pentru a retragere cât mai puțin umilitoare. Aceasta a început la 15 mai 1988 și s-a terminat exact nouă luni mai târziu.

Rădăcinile conflictului

În ciuda uriașei desfășurări de forțe, ocupația sovietică nu a reușit să pună capăt revoltei unei populații organizate pe structuri tribale, extrem de ostile oricărui tentativă de schimbare a regulilor și ierarhiilor arhaice.

Schimbări abrupte începuseră în Afganistan încă din 1973, o dată cu dețonarea Regelui Mohammad Zahir Shah. După o domnie de patru decenii, acesta fusese înlăturat de la putere de vărul său, Mohammad Daoud Khan, fost

prim-ministru între 1954 și 1963. Monarhia a fost abrogată. Reformele economice și sociale ale noului guvern au eșuat însă lamentabil. În ciuda unei represiuni violente, un partid marxist - PDPA - câștiga tot mai mult teren. Mai ales în rândurile Armatei. În aprilie 1978, o lovitură de stat militară a pus capăt regimului lui Daoud Khan, executat împreună cu familia sa. Puterea a fost preluată de Muhammad Taraki, secretarul general al PDPA. Acesta a devenit președinte și prim-ministru al recent proclamatei Republicii Democratice Afganistan. Susținut de Moscova, Taraki a demarat un amplu proces vizând modernizarea societății afgane, aflată încă în plin feudalism. Inițiativele sale s-au lovit însă de rezistența acerbă a clanurilor, omnipotente mai ales în zonele rurale ale țării. Noile legi cu privire la căsătorie, dar mai ales reformele agrare loveau direct în interesele căpeteniilor locale.

În vara lui 1978, o garnizoană din regiunea Nuristan a fost atacată de rebeli. Până la sfârșitul anului, întreaga Afganistan era cuprins de febra războiului civil. Replica autorităților centrale a fost extrem de dură. În decurs de un an și jumătate, circa 27.000 de deținuți politici au fost executați numai în închisoarea Pulecharkhi. Mulți dintre liderii elitelor tradiționale au fost nevoiți să se refugieze în străinătate, mai ales în Pakistan. Violența represiunii a alimentat ostilitatea populației față de guvernul marxist de la Kabul. Focarele de revoltă s-au

Ostașii sovietici părăseau nisipurile afgane pentru a se întoarce în patrie. Misiunea lor eșuase FOTO: Sergel Karpukhin/REUTERS

extins și în marile orașe. Cei 360.000 de militari ai armatei afgane deveniseră insuficienți pentru a reinstaura ordinea. Încă din primăvara lui 1979, Cabinetul Taraki a început să ceară insistențios ajutorul Uniunii Sovietice. La începutul lui iulie, Moscova a trimis câteva detașamente speciale cu misiunea de a securiza bazele aeriene de la Bagram și Shindand și de a proteja guvernul de la Kabul. Bodyguardii sovietici ai președintelui Taraki nu au intervenit însă în septembrie 1979, când acesta a fost împușcat mortal în timpul unei lovituri de

palat condusă chiar de adjunctul său, vicepremierul Hafizullah Amin.

Noua schimbare de putere nu a liniștit cu nimic situația din Afganistan. Dimpotrivă. Regimul Amin se confrunța și cu o schismă profundă în interiorul partidului de guvernământ, PDPA. Apelurile către Moscova deveneau din ce în ce mai disperate. De data aceasta, autoritățile de la Kabul nu mai cereau doar sprijin punctual, ci o amplă ofensivă militară.

După luni de ezitări, Kremlinul s-a hotărât să intervină. Invazia sovietică în Afganistan a început la 25

decembrie 1979. Fără să-și dea seama, liderii de la Moscova intrau într-o capcană întinsă abil de Washington.

Capcana afgană, CIA și operațiunea „Cyclone”

În Afganistan, forțele sovietice au descoperit o rezistență mult mai bine organizată și înarmată decât anticipaseră inițial. Rebelii beneficiau de susținerea discretă, dar intensă a Statelor Unite.

În logica războiului rece, orice înamic al Kremlinului devenea un potențial aliat pentru Washington. Așa se face că americanii au mobilizat resurse importante în sprijinul „mujahedinilor” afgani. Le-au trimis bani, armament, dar și voluntari racolați din întreaga lume arabă.

Multă vreme, istoria oficială a consemnat că Statele Unite s-au implicat indirect în Afganistan doar ca reacție la invazia sovietică. Realitatea a fost însă cu totul alta. Serviciile secrete americane au ajutat deja rezistența afgană cu șase luni înainte de intervenția Armatei Roșii. O mărțurisese în memoriile sale chiar Robert Gates, actualul secretar al Apărării, care era la acea vreme director al CIA.

Încă de la 3 iulie 1979, președintele Jimmy Carter autorizase finanțarea gherilelor anticomuniste din Afganistan, dar și operațiuni clandestine de propagandă împotriva regimului marxist de la Kabul.

În realitate, invazia sovietică ser-

vea perfect planurile Washingtonului, avea să dezvăluie, la aproape două decenii de la evenimentele, legendarul Zbigniew Brzezinski. Consilierul al președintelui Carter a explicat în 1998 pentru Le Nouvel Observateur: „Nu i-am obligat pe ruși să intervină, dar am sporit în mod deliberat probabilitățile să o facă”.

Cum anume? Sprijinind recrutarea fundamentalismului islamic la granițele URSS. Moscova nu putea rămâne indiferentă în fața acestui fenomen. Nestăvilit la timp, el se putea extinde rapid în interiorul republicilor sovietice cu populație majoritar musulmană. Brzezinski și-a amintit că, în ziua în care trupele Armatei Roșii au pătruns în Afganistan, i-a scris președintelui Carter: „Avem acum șansa să-i dăm Uniunii Sovietice propriul război din Vietnam”. Strategii de la Washington intuitiv corect. Aventura afgană a contribuit semnificativ la declinul URSS. Dar planul lui Brzezinski avea să se întoarcă, mai târziu, împotriva intereselor americane.

Fundamentalismul islamic, încurajat și speculat de SUA în anii 1980, nu a dispărut o dată cu retragerea sovietică. Iar mulți dintre „luptătorii pentru libertate” antrenați de CIA în cadrul faimoasei Operațiuni Cyclone au devenit, un deceniu mai târziu, teroriști primedjioși. Cel mai cunoscut dintre ei este, cu siguranță, Osama ben Laden.

Miruna MUNTEANU

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Centrocoop scoate la concurs în condițiile legii 12/1971 un post de inspector general.

Inspectoratul pentru protecția plantelor București, Str. Drumul Cooperatizei nr. 20, Sector 5, angajează muncitori necalificați, tractoriști-rutierști, lăcășu mecanic.

Regionala de exploatare conducte magistrale de gaz metan, cu sediul în București, str. Lacul Ursului nr. 4, sect. 6, încadrează tractorist rutierist cu sediul în București.

Institutul de Cercetări metalurgice București încadrează de urgență în condițiile legii 12/1971, inginer mecanic întreținere sectoare calde (forjă extruziune) cu domiciliul stabil în București.

VÂNZĂRI

Vând televizor Grigorescu în funcțiune, separat set lămpi bune. Decor machetă trenuleț 12 mm. Cumpăr pianină convenabil.

Butași crizantemă, soiuri superioare, extratimpuri, timpurii, semitârzii, târzi și toate tipurile de margarete.

Radiotranzistor Philips, decorative, bibliotecă completă Dana, oglindă perete stil francez cu ramă aurie model floral cu amorași, blănuri jderi, haină piele și pălărie bărbătească 50 purtate, faianță albă, duș flexibil cu baterie, linoleum, chiuvetă.

Jupiter 4 - cu ataș, rulat 4000, Hoinar rulat 3000.

Pățuț copil, cuier, radio, frigider, birouri, mașină cusut, haină piele, marmotă, bordure mosaic, piese Warszawa.

vremea

Vremea a fost în general închisă. Au căzut precipitații, mai ales sub formă de ninsoare, în majoritatea zonelor țării. Vântul a suflat slab până la moderat, cu unele intensificări în Est, cu viteze de 35-40 kilometri la oră. Temperaturile mi-

amintiri

Salam de Sibiu pentru export

nime au fost cuprinse între - 5 și + 2 grade, iar maximele, între - 3 și + 6 grade. În București, vremea a fost în general închisă. Temporar au căzut precipitații, mai ales sub formă de ninsoare. Vântul a suflat slab până la moderat.

tv 16 februarie 1989

19:00 Telegazeta
19:25 Pe drumul înfăptuirii noii revoluții agrare. Creșterea vacilor de lapte în sistem intensiv. Redactor Radu Marian

19:45 File de glorioasă istorie. Frontul unit al muncii, frontul unit al luptei împotriva fascismului, pentru dreptate socială și independența patriei. Redactor Maria Preduț

20:05 Laureatei ai Festivalului național „Cântarea României”. Redactor Marilena Rotaru

20:35 Invățământ-cercetare-producție. Pregătirea viitorilor constructori de mașini. Redactor Ion Chiuleșcu

20:55 Film serial. Nemuritorii. Producția a Casei de Filme Cinci. Cu: Amza Pellea, Ion Besoiu, Ilarion Ciobanu, Sergiu Nicolaescu, Jean Constantin, Colea Răutu, Gheorghe Dinică. Un film de Sergiu Nicolaescu. Ultimul episod

21:35 Chimia și petrochimia românească. Documentar. Producția a Studioului „Al. Sahia”
21:50 Telegazeta
22:00 Închiderea programului

Așa... ceva mai rar

ORIZONTAL: 1) Opera de trei parole - Roșu aprins. 2) Sosit la potol - Prinse într-un duel! - Curent la baterie. 3) Un set... ad litteram. 4) Ezitant la debut! - Incolor, inodor și insipid. 5) Tip de pasăre la colivie. 6) Perioade de mare tiraj - Atinsă la coarda sensibilă (pl.). 7) Piese la șah - Gimnastică ritmică. 8) Gol în reluare! - Oferă o șansă în plus. 9) Are o legătură de chei - Infirmită în fond! 10) Situat la un nivel inferior - Introdusă în grilă.

VERTICAL: 1) Indicator de circulație pentru șoferi. 2) Fire de descărcare - A intra în teren - Creastă de cocoși! 3) Prezentat în culori sumbre. 4) Trage cu urechea (pl.) - Un om răcit (mai tare!). 5) Ordin de tras pe dreapta - Salutări de la Roma (sg.) - Periferiile târgului! 6) Plombați la gură - Vitrină cu băuturi. 7) Față în față - Anunță timpul probabil. 8) Artist de film. 9) Intră în obicei! - Loc de cinste. 10) Un as care nu poate fi campion - Prezență de spirite.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									